

Jan Jaroměřský

(310)

Výzva ke mecenášům

(310)

Co všechno platné to jest chtít věrně pěstovat básně,
chybí-li prostředky mocných, bohatství jejich a vliv.
Svaté jsou dary Múz, ach, přesvaté, ale když ruka
velmožů rozdává skrovně, dílo je chabé a mdlé.
Kde však vznešení lidé svou vzácnou podporu dají,
tvůrcem posvátných veršů každý přec může se stát.
Vzrůstá Foibova vážnost i množí se vznešené snahy
tam, kde posvátnou práci umožní bohatá dlaň.
Houfy vzdělaných lidí svým uměním ozdobí práva,
takovým lidem pak přispět pro město věru je čest.
Netřeba mnohých je slov, však touto jedinou cestou
možno je dostat se k bohům, pokud by v těle byl duch.
Kéž tedy chovance Múz má v lásce šlechtná duše,
kéž jejich skrovným silám pomůže hojnost a moc.

Člověk

Bláhovče, čím se pyšníš? Snad proto, že k nebesům saháš?
Mýlíš se. Jsi jen bláto, ošklivé člověčí nic.

Prosba za rodiče

Zbožné a s pokorou prosím tebe, ó milený Kriste,
dej mi v plném štěstí rodiče vidět bych směl.
Oni po tobě hned jsou mojí jedinou láskou,
moje čistá duše oba je ochotně ctí.
Všemocnou paží svou je ochraňuj, vladaři nebes,
v nemocech stáří jim ulev, máš přece takovou moc.

Písněmi budem tě chválit, my všichni, svěží a zdraví,
jestliže hoden jsem toho, ta moje přání mi splň!

O sobě samém

Vskutku já nešťastný jsem, však málokdy smutný, můj Osud
ví to a málo mi přeje, o to pak souží mne víc.

Smrt

Zchvátí-li člověka Smrt, už víckrát nezajde k němu,
třikrát, čtyřikrát zato vrací se nemocí houf.
Proč tedy prchám smrti, vždyť ta jen matkou je klidu,
jaký mi nemoci bídné, život můj, nemohou dát?

Jan Chorinnus

(303)

Zimní idyla

(304)

Drsná je roční doba, když zaduje ledová zima,
přijde třaslavým krokem, oděna v bělostný plášť.
Bez listí ježí se háj a vousy rampouchem tuhnou,
pod sněhem v tvrdém spánku usíná veškerá zem.
Střechy příbytků lidských jsou pokryty šedavým jíním,
samotná Vltava ztuhla, zamrzl proud jejích vod,
kudy byl vlečen vor, tam nyní uhání povoz,
vlna pak na svém hřbetě udrží prudký běh kol.
Mnohá sněhová bouře a kroupami bohatý přívál
mocně se do cesty staví, pole by měla svůj klid.
Zrna ochrání zem a sémě je ukryto v brázdách,
orač vypřáhl býčky, v zahálce tráví svůj věk,
spolu pak s manželkou požívá to, co v minulém létě
přinesla těžká práce, ohnivý sluneční svit.
Jablky těžký je stůl a med se v nádobách perlí,
v hrncích kypí tvaroh, v pohárech vinný pak mošt.
Boby jsou, žaludy též a hruštiček planých je dosti,
košíky plné jsou vajec, mouky máš nejeden sud.
Domy nesvírá nouze, spíš na všech stranách se kouří,
to jak pokrmy prosté vyvává zčernalý krb.
Aby pak tělesné síly tou zahálkou nemohly vadnout,
horlivec chápe se všeho, co jen se naskytne v dlaň:
zuby opatří kopáč a proutím zpevní zas brány,
býčkům zdivočelým sestrojí vhodnější pluh,
jindy dá kozičkám chudičkou píci a haluzky vrby,
aby snad potomstvu jejich neškodil mořivý hlad,
jindy kdejaký otvor zas ucpe heboučkým senem,
aby mláďata nová nezhubil třeskatý mráz.
Pohled, jak tvrdé válce již drtí nalité klasy,
slyš, jak stodola vzdychá, jak zvučí Cereřin mlat.

Tak si počíná rolník, když nemůže do polí vstoupit,
rychleji — tak si myslí — uběhnou zimní ty dny.

Meditace nad smrtí jinocha

(304)

Bezcitné bohyně sudby teď zasáhly drsnými šípy
Albrechta Jana a tiše, hebce ho pokrývá zem.
K sídlu znalostí poslal ho otec, by latinské vědy
poznal v mladistvém věku, z něžných když vyrůstal let.
Zbožným životem žil a bez viny po přání mistrů,
jak bylo milé Bohu, matce, jak otec si přál.
Jeho šlechetné mládí nám dalo pravý vzor ctnosti,
mládí, jež s nadšenou touhou dalo se v ochranu Múz.
Dovedl k výkladům svým již použít ausonská slova,
začal již přísným rytmem spojovat záplavu slov,
když tu ukrutná smrt zas v pražské paláce vešla,
v rukou třímala důtky, strašný a zhoubný ten mor.
Chlapec je poslán v rodné sídlo i opustí školu,
zdálo se, v onom že kraji dosud je zdravější vzduch.
Ale i zde smrt vyleze z děr a rozsévá hrůzu,
zchvátí pak ubohé dítě ten její krvavý dráp.
Vy, ó vzácné Múzy, vy Charitky, velebný Foibe,
věru jste početný zástup, třináct vás do počtu jest,
a přece vaše moc tak ubohá byla, tak malá,
vždyť jste pro toho chlapce nemohli udělat nic.
Matce a otci zanechal bolest, jsa uchvácen sudbou,
nám pak všem kolem sebe nechal jen slzy a pláč.

Nuzný život básníků

(292)

Ten, kdo si lékařské vědy jen poněkud horlivě hledí
anebo svatého práva pevně kdo zákony zná,
majetek hromadí stále a patří mu rozsáhlé lány,
na jeho ruce pak září drahého kamení třpyt;
ale kdo k umění Múz se přimkne, veršíky skládá,
nucen je nyní snášet nejednu bolest a strast.
Ach, pane Hodějovský, kdo veršem dary chce získat,
zklame se, odměna žádná nekyne básníkům teď.
Hynou muži ti hladem a mrznou pro verš, jenž stěží
ceněn je víc než sláma, ve slávě skrývá se hlad.
Pěvci ubozí jsou, je chudičký ten jejich zástup,
tak tak, že pro vlastní tělo naleznou chatrný šat.
I když v nynější době to trápení básníky souží,
ach, pane Hodějovský, naděje pěvců a cíl,
na dary Palladiny já nehodlám svalovat vinu,
nehodlám básnické lyry nadobro umlčet zvuk.
To se nestane nikdy, že v písni tě přestanu chválit,
tvoje že přestanu jméno vynášet v nadhvězdnou říš.
Zajde bohatství přec a všechno se pokazí časem,
básně však mají život, neznají, co je to smrt.

Jiří Vabruschius

(292)

Modlitba za narození dědice

(292)

Ty, jenž jsi první lidi svým slovem přivedl na svět,
přikázal dvěma tvorům v jediné bytosti žít,
je pak jsi spojil božskou smlouvou a pronesl slova:
rosťte ve svých dětech, rozmnožte dětmi svůj rod,
při svatém Kristově jménu já snažně tebe teď prosím,
vyslyš vlídným srdcem proseb mých pokorný hlas:
panu Hodějovskému, jenž Múz si bez konce váží,
dej, by statného synka zrodila půvabná choť!
Dědice dej mu, prosím, on ve své statečné hrudi
v tebe bude věřit, v tobě svou nadějí mít,
po vzoru svého otce, on bude básníky chránit,
často pak vzácným dárkem podníti básnický verš.
Později starému otci ten chlapec útěchou bude,
jej pak v povinné úctě ctít bude po všechen čas.
Rukou spravedlivou vsi otcovské bude on řídit,
v něm bude dědice svého vskutku mít řepický dům.
Učiň, všemocný otče, ať zbožné a řádné ty prosby
panu Hodějovskému vyplní osudu los.
Za tak veliký dar ti bude vzdávat své díky,
jméno tvé bude chválit, velebit po všechen čas.
Poroste úcta k tobě a chvála, velebná sláva,
po celém našem světě znát budou zásluhu tvou.

Žádost o zvěřinu k hostině

Máš-li zvěřiny kus, můj dárcu, slovatný Jene,
anebo v podobě dárku pernatce poslal ti kdos,
Schentygar stejně jak já tě prosíme, abys nám kousek
poslal a na onom daru ochotně účast nám přál,
poněvadž bychom chtěli své hosty na dnešek pozvat,
při tom, jak obyčej káže, lepší jim pokrmy dát.
Nechceme toho mnoho, co máš, to nám dáš, i když
jednoho dáš jen ptáčka, s chutí si vezmem i to.
Často jsi posílal sám, nuž pošli teď na naši prosbu,
kéž tak od obou vzrůstá pro tvoje zásluhy dík.

Pražským měšťanům propadlým trestu

Ó, pane Hodějovský, co činíš? Zdaž zarmoucen také
trpkou pohromou jiných, slzami skrápíš svou tvář?
Občany této vlasti teď ženou z otcovské země,
popuzen šíře a šíře, plazí se císařův hněv.
Ostatní pomlčím již. Kdo může se na tuto zkázu
dívat se suchým zrakem, tvrdý je, bezcitný muž.